

ÇOCUĞUN EĞİTİMİNDE VE SOSYAL GELİŞİMİNDE ÇİZGİ FİLMLERİN ROLÜ: CAILLOU VE PEEPEE ÖRNEĞİ*

Ali YAĞLI**

ÖZET

Televizyon, bilgisayar, cep telefonu ve internet gibi teknolojik araçların hızla gelişmesi toplumun her safhasını önemli ölçüde etkilemektedir. Ailede başlayan çocuğun eğitim sürecine günümüzde artık televizyon ve çizgi filmler ortak olmaktadır. İçeriği özenle hazırlanmış çizgi filmler çocuğun sosyal hayatına, davranışlarına ve bilişsel gelişimine önemli katkı sağlamaktadır. Çocuklar çizgi film seyredirken birçok davranışı ve bilgiyi farkında olmadan erken öğrenmeye başlarlar. Çizgi film kahramanlarının dünyasının gerçek mi hayal mi olduğunu tam kavrayamayan çocuk, etkisinde kaldığı olaylardan dolayı zamanla farklı davranışlar sergileyebilir. Bu yüzden ailelerin çocuk programlarında özellikle de çizgi filmlerin seçiminde çok dikkatli olmaları, hatta bunları ara sıra çocuklarıyla seyretmeleri gerekir.

Günümüzde çocukların en çok severek izledikleri Caillou ve Pepee, ailelerin çocuklarıyla ekran başında vakit geçirebilecekleri eğitici çizgi yapımlar olarak karşımıza çıkmaktadır. Kanada yapımı olan Caillou da 4 yaşındaki bir çocuğun günlük hayattaki insanlarla olan ilişkileri ele alınmıştır. Yerli yapımı olan Pepee de 4-5 yaş grubu çocuklara hitap etmekte ve daha çok Türk kültürünü konu alan, eğlenirken öğrenmeyi hedefleyen bir yapımlar olarak hazırlanmıştır. Çocukların seyredeceği çizgi filmler seçilirken hem çocuğun yaşı hem de çizgi filmlerin içeriği göz önüne alınmalıdır. Ekran başında çok zaman geçirmek çocuğu hareketsiz bırakarak onun psikolojisini ve fiziksel gelişimini olumsuz yönde etkileyecektir. Bu yüzden, okul öncesi çocuklarda bir çizgi film seyretme saati olmalıdır ve çocuk alışkanlık kazanmalıdır; aksi halde çocuğun çizgi film alışkanlığı ileriki eğitim hayatında büyük sorunlara neden olacaktır.

Anahtar Kelimeler: Çocuk, çizgifilm, eğitim

*Bu makale Crosscheck sistemi tarafından taranmış ve bu sistem sonuçlarına göre orijinal bir makale olduğu tespit edilmiştir.

**Yard. Doç Dr. Ondokuz Mayıs Üniversitesi Eğitim Fakültesi Yabancı Diller Bölümü Fransızca Öğretmenliği, El-mek: ayagli@omu.edu.tr

THE ROLE OF CARTOONS IN EDUCATION AND SOCIAL DEVELOPMENT OF THE CHILD: CAILLOU AND PEPEE CARTOONS

ABSTRACT

The rapid development of technological tools such as television, computer, mobile phone and internet significantly affects all aspects of society. Television and cartoons are nowadays common to a child's education process in the family. Cartoons' carefully prepared contents contribute significantly to the development of the child's social life, behavior and cognition. While kids are watching cartoons, they start learning much of the behavior and information unaware. The child who can't fully grasp the world of cartoons' heroes, whether it is real or fictive, may exhibit different behavior because the events influenced him in the course of time. Therefore, for the selection of children's programs especially cartoons, the families must be very careful and they even need to watch them occasionally with children. Nowadays, Caillou and Pepee that children match with great love appear as educational comic productions on which families can spend time with their children in front of the telescreen.

In the Caillou, a Canadian production, Caillou has been treated as a 4 year old child, and his relation ship with people in daily life has been used. Pepee, a Turkish cartoon, has been prepared to adress children at the age of 4 and 5, and aims at both teaching Turkish culture to children and entertaining them. When choosing cartoons for children, their age as well as the content of cartoons should be considered. Spending a lot of time in front of telescreen, by leaving the child inactive, can negatively influence his psychology and physical development. Therefore, there must be a time for pre-school children to watch a cartoon; in this way, children will be able to acquire habits. Otherwise, the children's habits of watching cartoons will cause major problems in their future educational life.

Key Words: child, catroon, education.

Giriş: Çocuğun Sosyal Gelişiminde Televizyonun Yeri

Sosyal bir varlık olan insan doğduğu andan itibaren çevresiyle iletişim halindedir. İçerisinde yaşadığı toplumun kültürel özellikleri onun sosyal ve ahlaki gelişimini belirlemede önemli bir oynar. İnsanın sosyal gelişiminin başlangıcı aslında bebekliğinin ilk günlerine, hatta annesiyle olan ilişkilerindeki duygusal sürece kadar uzanmaktadır. Bu sürecin başlangıcın da "anne bebeğine sevgi göstererek, dokunarak olumlu bir sosyal gelişimin tohumlarını atmaktadır. Bebeğin anneye olan bağımlılığı, kendi ihtiyacını karşıladığı ölçüde bağılılığa dönüşmektedir. Çocuk yürümeye ve konuşmaya başladığında sosyal çevresi genişlemektedir; özellikle oyun vasıtasıyla yakın çevresindeki yetişkin ve çocuklarla yoğun etkileşime girmektedir. Bu esnada olumlu ve olumsuz olmak üzere birçok davranış örnekleriyle karşılaşmaktadır"(Selçuk,2010:58). O halde çocukluk çağını değişken gereksinimlerin yoğun olarak yaşandığı aile ortamında başlayıp okul dönemi ve arkadaş gurupları arasında devam eden bir süreç olarak tanımlayabiliriz. Toplumun geleceği olarak yetişmelerine özen gösterdiğimiz çocukların gelişmesi ve sosyalleşmesinde okul ve arkadaş guruplarının yanı sıra kitle iletişim araçlarının da etkin bir rolü vardır. Kitle iletişim

Turkish Studies

*International Periodical For the Languages, Literature and History of Turkish or Turkic
Volume 8/10 Fall 2013*

araçları içerisinde çocuğun ilk tanıştığı araç televizyondur. Günümüzde artık televizyon tüm hayatımızı etkileyen bazen de onu şekillendiren bir ihtiyaç olarak yerini almıştır. Macluhan'ın ifade ettiği gibi“ her teknolojik buluş veya her yeni araç, bir insan duygusunun uzantısıdır. Sözelimi, giysiler derinin uzantısı; radyo kulağın uzantısı; televizyon da gözün uzantısı olarak düşünülebilir. Elektrik ise, insandaki sinir sisteminin bir uzantısı olarak kabul edilmelidir. Böylece, belli bir ortamda yeni olarak beliren her araç, insanların gerek o ortamı gerekse dünyayı algılamalarını değiştirir”(Aktaran, Başkan,1988:297).Televizyonda bireylere toplumsal değerleri aktarmada onların bilgi düzeylerini artırmada ve dış dünyaya açılmalarında görsel bir köprü görevi görmektedir.

Günümüzde artık her ailede bir televizyon olduğunu düşünürsek bu aracın yerinde kullanılmadığı takdirde çocuğun gelişimini olumsuz yönde etkileyecektir. Birçok ailede televizyon artık bir çocuk bakıcısının yerini almakta ve aileler bu büyümlü ekrana çocuklarını emanet etmekte pek sakınca görmemektedirler. O halde,“bu elektronik biberon çocuğa kendi kurallarını, kendi kodlarını ve tüketim kültürünü vererek çocuğun dünyasını daha kolay şekillendirecektir (Bevillard,1998:69)”. Çocuklara yönelik hazırlanan programlar, çizgi filmler, animasyonlar, reklamlar çocuğu sadece ekrana bağımlı hale getirmekle kalmıyor aynı zamanda onu tüketim toplumunun bir bireyi haline getiriyorlar.

Çocuğun izlediği programlardaki kişilerin veya daha yoğun olarak filmlerdeki karakterlerin yerine kendini koyması nedeniyle özgün kimliği etkilenmektedir. Çoğu kez hayran olduğu kahraman ya da karakter, büyüymek istediği kişidir. Böylece çocuk kendi kişisel bilinci, çalışması ya da yetenekleri ile değil, tamamen farklı etkilenmelerle büyüymek "O" (o her neyse) olmak istemektedir. Bu bazen bir yarışma programı sunucusu, bazen filmdeki kötü adamları döven erkek karakter, bazen de güzelliği sayesinde zengin ve yakışıklı bir erkekle evlenen bir kadın karakter olabilmektedir. Bunlar aynı zamanda çocuğun okuma, yorumlama ve yargılama yetilerinin gelişmemesine de neden olmaktadır (Earged,2008:3). Televizyonun olumsuz etkilerini azaltabilmek için ebeveynler çocuk programlarının ve çizgi filmlerin seçiminde çok dikkatli olmaları hatta programları veya çizgi filmleri mümkünse birlikte seyretmeleri gerekir.

Çocuk için hazırlanan televizyon dizileri, ondaki yardımseverlik, yurtseverlik ve insan severlik gibi değerleri pekiştirmeli; farklı konularda düşünme fırsatı vererek gerektiğinde sentez, yorum ve kıyaslama yapabilmesine olanak hazırlamalıdır. Yayınlarda çocuğa verilecek iyi değerler, çocuğun iyiyi ve doğruyu kendi başına bulabilmesini sağlayacak nitelikte olmalıdır. Çocuk yayınları toplumsal değerleri çocuğa aktarabilmelidir. Anne ve babalar zaman zaman televizyonu kapatabilmeli, müzik dinlemek ve kitap okumak gibi farklı uğraşlarda bulunarak, çocuklarına örnek olabilmelidirler(Earged,2008:65).

Çizgi Film Çocuk İlişkisi

Teknolojinin hızla gelişmesi çocukların televizyon, telefon ve bilgisayar gibi kitle iletişim araçlarıyla daha erken yaşta tanışmasına yol açmaktadır. Kitle iletişim araçları içerisinde çocuğun en erken yaşta tanıştığı araç ise televizyondur.“Çocuk ekrandaki renklere hareketlere adlarını bilmeden baktığı bu görüntülere çok hassastır ve bunları çok sever; göz alışkın olmadan bile çok hızlı bir şekilde içgüdüsel olarak bunları algılar ve keşfeder”(Henriot,1982:17). Çocuğun hareket eden nesnelere, seslere ve renklere karşı içgüdüsel duyarlılığı onu doğal olarak çok küçük yaşlarda ekrana bağlamaktadır. Çizgi filmlerin çocukları ekrana bağlayan en önemli eğlence aracı oldukları herkesçe kabul edilmektedir. Günümüzde artık çocuklar çizgi filmlerdeki o büyümlü dünya ile çok erken yaşta tanışıyorlar. Bu yüzden çocuklar mümkün olduğunca ekrandan uzak tutulmalı ve oyuncaklara yönlendirilmelidir.

Turkish Studies

International Periodical For the Languages, Literature and History of Turkish or Turkic
Volume 8/ 10 Fall 2013

Çocuğun ekranla tanışma ve çizgi film izleme yaşı mümkün olduğunca geciktirilmelidir. İleriki yaşlarda da aileler çocukları için uygun çizgi filmler seçmeli, içeriği sakıncalı ve şiddette dayalı çizgi filmlerden onları korumaları gerekir. İyi seçilmiş faydalı çizgi filmler çocukları sadece eğlendirmez aynı zamanda onların kişisel ve toplumsal gelişimine, hayal dünyasının zenginleşmesine katkıda bulunurlar. Çizgi filmlerdeki çocuk karakterler, hayvanlar, doğal ortamlar ve fantastik olaylar çocukları ekrana bağlayan temel unsurlardır. Çizgi film kahramanlarının dünyasının gerçek mi hayal mi olduğunu tam kavrayamayan çocuk etkisinde kaldığı olaylardan dolayı zamanla farklı davranışlar sergileyebilir. Çoğu kez çocuk kendini çizgi film kahramanıyla özdeşleştirir ve bulunduğu ortamdan kendisini çizgilerin büyülü dünyasına taşır. "Bu esnada olumlu ve olumsuz olmak üzere birçok davranış örnekleriyle karşılaşır. Bu bağlamda yardımseverlik işbirliği ve saldırganlık davranışları en önemli kavramlar haline gelmektedir. Çocuğun bunlardan hangisini benimseyeceği büyük ölçüde yaşadığı ve karşılaştığı modellere bağlıdır" (Selçuk, 2010:58). Çocuk gelişme sürecinde sevdiği kişiyi veya etkilendiği davranış şekillerini taklit ederek öğrendiğine göre sevdiği çizgi film kahramanlarını da aynı şekilde taklit edebileceği unutulmamalıdır.

Çizgi filmin kalitesini hiç kuşkusuz taşıdığı içerik belirler. Caillou da ki aile ilişkilerini konu alan olumlu mesajlar, Pinokyo da ki yalan söylemenin kötü bir davranış olduğunu gösteren evrensel bir mesaj her toplumda kabul görmektedir. Ancak evrensel bir mesajın satır aralarında hedef kitlenin çocuk olmasından dolayı istismara açık olduğunu unutmamak gerekir. Çizgi filmlerin en çok hitap ettiği kitle okul öncesi ve ilköğretim çağındaki çocuklardır. Günümüzde yetişkinlere hitap eden çizgi filmler de yapılmaktadır. Çizgi filmlerdeki görsellik, efektler, maceralar, hayali kahramanlar, çeşitli yaratıklar, çocukları günlük yaşantılarından uzaklaştırarak onlara farklı boyutlarda heyecanlar yaşatmaktadır. Çizgilerin büyülü dünyasındaki macera dolu olayların gerçek olmaması çocuğu pek ilgilendirmez onun için önemli olan şey eğlenirken düşler kurmak, o gizemli dünyaya hayali yolculuklar yapmaktır. Günümüzde çocukların izlemesinin sakıncalı olduğu yüzlerce çizgi filme rastlamaktayız. Bunların bazılarında ki ne insana ne de hayvana benzeyen ucube yaratıklar, doğaüstü olaylar, sihir ve büyülerle güçlenen karakterlerin davranışları çocuklarda duygusal ve ruhsal sorunlara yol açabilir. Bu yüzden aileler çocuklarının seyredecekleri çizgi filmlerin seçiminde dikkatli olmaları ve onları uzun süre ekran karşısında bırakmamalı, bu süreyi sınırlandırmaları gerekmektedir. "Çocuğun sevdiği, hoşlandığı çizgi film programları yayın akışında belli bir kuşağı kaplamaktadır ve muhtemelen bunlar ev içi etkileşimlerde diziyeye göre daha az paylaşılmaktadır. Çizgi film ve çocuk programları yetişkinler tarafından izlenmediği için, çocuk evde bu program içerikleriyle baş basadır. Akran bir kardeş ya da arkadaş ile paylaşılmadıkça bu programların çocuğun zihinsel dünyasındaki refleksiyonu ve çağrışım kapasitesi zayıf kalacaktır" (Cesur ve Paker, 2007:16).

Çocuğun Dil Edinimi Sürecinde Çizgi Filmler

Çocukların dil edinimi aile ortamında başlayıp televizyon, okul, çevre ve arkadaş guruplarını da içine alan geniş bir süreç içerisinde gelişerek şekillenmektedir. "Çocuklar da gerçek ile hayal arasındaki ayrımı yapabilme yetisi genellikle 3 yaşından itibaren başlamakta, 5-6 yaşına kadar kazandığı temel dil edinimini de 7-8 yaşından sonra daha etkili kullanmaya başlamaktadır" (Hotyat, 1972:64-65). Çocuk iç dünyasında yaşadıklarını, çevresinde gelişen olayları, duygu ve düşüncelerini ifade edebilmek için yeni kelimeler öğrenmek sözcük dağarcığını geliştirmek zorundadır. Bu süreçte aileler, öğretmenler çocukların dil gelişimini pedagojik ve kültürel açıdan yaşına uygun yazılı ve görsel materyallerle desteklemelidirler. Çocuklara okuma alışkanlığı kazandırmak için resimli hikâye kitaplarından ve çizgi romanlardan yararlanılmalıdır. "Çocuklar, yazıyla aktarılanlara renk ve çizginin estetik diliyle görsel yorum katan resimlerin kılavuzluğunda, duyma ve düşünme serüvenlerine çıkarlar. Böylece, çocuklar, sözcüklerin ve çizginin oluşturduğu çok uyaranlı anlam evreninde, iletileri anlama sorumluluğuna

Turkish Studies

International Periodical For the Languages, Literature and History of Turkish or Turkic
Volume 8/10 Fall 2013

dönük denemelere başlarlar”(Sever,2012:13-14). Bu evrende resimler ve sözcüklerin anlatı gücü çocuklar için okumayı daha zevkli hale getirmekle kalmayacak aynı zamanda onların kavrama ve anlama gücünü geliştirerek çevresiyle iletişimine büyük katkı sağlayacaktır. Günümüzde teknolojinin baş döndürücü gelişmesi çocukların çizgi romanlarda ve hikâyeler de okudukları kahramanların maceralarını çizgi filmler sayesinde televizyonda seyretme imkanı sunmaktadır. Ancak çocuğun kitaplarda alıştığı betimlemelerle zenginleştirilmiş akıcı anlatım tekniğinin yerini çizgi filmlerdeki teknolojiyle bezenmiş farklı bir anlatı tarzı almaktadır.

Ülkemizde çizgi film sektörünün dünya ülkelerinin çok gerisinde olması nedeniyle televizyon kanallarında yabancı çizgi film yoğunluğu yaşanmaktadır. Özellikle dilimize çevirisi yapılan çizgi filmlerin seslendirilmesinde çeviri kokan bir anlatı tarzıyla karşılaşmakta, buda çocuğun dil ve kültürel bakımdan olumsuz etkilenmesine neden olmaktadır. Ayrıca kültürümüzde bulunmayan ve olduğu gibi çevrilen argo sözcükler çocuğun dil gelişimine olumsuz etki yapacaktır. Günümüzde çizgi film kanalların çokluğu diğer kanallarda da çizgi film saatlerinin sıklığı, çocuklara yönelik tanıtım kuşaklarının cazibesi, çocukları oyundan, arkadaşlık ilişkilerinden, ders çalışmaktan, kitap okumaktan alıkoyabilecek sorunlar olarak karşımıza çıkmaktadır.

Caillou Serisi Nasıl Doğdu?

Caillou ilk olarak 1989 yılında Quebec asıllı yazar ChristineL’Heureux ve çizer HélèneDesputeaux ve MichelAubin’nin ortak çalışması olarak resimli hikâye formatında Chouette yayınevinde yayımlandı. Halen çocukların televizyonda severek izledikleri Caillou çizgi filmleri, 0-3 yaşındaki saçsız Caillou’nun maceralarının anlatıldığı kitaplardan yola çıkarak hazırlanmıştır. İlk önce Caillou saçsız olarak 9 aylık bir bebeğin özelliklerini yansıtan görüntüsüyle çizilir. ChristineL’heureux zaten 0-6 yaş arası çocuk kitapları yazıyor ve bunları kendi yayın evi Choutte de yayınlıyordu (Aubin,2012). Yazar Caillou projesi üzerinde çalışırken Fransız PsikanistFrançoiseDolto’nun eserlerinden yararlandığını ve kendisine *İnsana saygı çocuğa saygı göstermekten geçer* sözün rehberlik ettiğini söyler. Caillou ismi Dolton’un kendi icadı olan bir kuralla ortaya çıkmıştır: “Çocukların muayene geldiklerinde ödeme için sembolik olarak kendisine çakıl taşı (caillou) vermesini arzuluyordu”. Onun için bu talep bir birey olarak çocuğa saygının felsefesini yansıtıyordu (Roux, 2001). Bununla birlikte, Caillou isminin sözlüklerde *saçsız, kafatası, büyük kafa, çakıl taşı* anlamlarına geldiğini belirtelim.

Caillou’nun doğumundan 6 yaşına kadar olan süreçteki gelişmelerini Choutte yayınevi 120 den fazla başlıkla bir katalogda toplamıştır. Dünya çapında büyük yankı uyandıran Caillou albümü 15milyondan fazla satmış ve birçok dile çevrilmiştir. Dünyanın birçok yerinde çocuklar artık Caillou ile büyüyorlar. Amerika’da sadece 2002 sonlarına doğru Caillou albümü 2 milyondan fazla satmıştır. Caillou okuyucularıyla birlikte hem etrafındaki dünyayı hem de kendi benliğini keşfederek büyür. Caillou kumral, kızıl, esmer ya da sarışın gözlüklü bir çocuk değil o tüm çocukları temsil eden evrensel bir karakterdir. O tüm çocuklara benzer ve bütün çocuklar onunla kolay iletişim kurar ve âdeta onunla özdeşleşirler. Caillou’nun hayatı gerçekte her ailede yaşanabilecek hayattan kesitleri içeriyor; buda Caillou’yu okul öncesi çocuklara hitap eden seriler içerisinde ayrıcalıklı kılıyor. Her bölüm çocuğun gelişmesinde görülebilecek gerçek problemlerden yola çıkarak hazırlanmıştır. Caillou 4 -5 yaş arası bir çocuğun sözcük dağarcığına sahiptir. O anne babaların istediği gibi değil gerçek çocukların kullandığı sözcüklerle konuşan bir çocuktur. Caillou’nun ilk çizgi filmleri 30 ar dakikalık bölümlerle 1997 de Canada televizyonlarında yayınlandı. Yayın hakkını satın alan Amerikan Cinar ve Pbs şirketleri Caillou çizgi filmlerini önce Amerikan Televizyonlarına sonrada tüm dünyaya pazarladılar. (www.editions.chouette.com/).

Turkish Studies

International Periodical For the Languages, Literature and History of Turkish or Turkic
Volume 8/10 Fall 2013

Caillou Hikâyeleri Çocuklara Kendilerini Keşfettiriyor

Caillou kitapları çocuğun doğumundan 6 yaşına kadar olan süreci kapsayacak şekilde her yaş gurubuna göre uyarlanmıştır. Bu kitaplarla çocuk aile ilişkilerini kuvvetlendirmek ve çocukların gelişme süreçlerine farklı küçük hikâyelerle katkıda bulunmak hedeflenmiştir. Bu hikâyelerin çoğunda, çevresini tanımaya başlayan Caillou sadık bir şekilde küçük arkadaşlarının hayatı tanıma ve keşfetme süreçlerine katılır. Caillou'yu yeni okuyan çocuklar orada âdetâ kendilerini keşfederler, kendi duygularını sade bir şekilde yansıttığı için Caillou maceralarını çok severler. Françoise Dolto'nun eseri çocukların yaşadıklarını anlamada ve onlara yardım etmede belirleyici olan Caillou albümlerinin her birinin oluşturulmasında belirleyici olmuştur. Güncel hayattan alınan konular tüm çocukların yaşadığı duyguları anlatır. Caillou'nun hikâyeleri yetişkinlerin işine de yarar, zira bunlardaki maceralar ailesiyle sürekli iletişim halinde olan bir çocuğu göstermektedir. Bu sayede aileler çocuklarının davranışlarını ve duygusal gelişimini daha iyi anlayabileceklerdir. Caillou da ki geleneksel aile çerçevesi bilinçli bir şekilde kalabalık çizilmiştir. Caillou, anne, baba, kız kardeş, büyük anne, büyük babadan oluşan bir aile ortamında büyür. Bu tür seçimle, aile ilişkilerinin kopmaya başladığı bir çağda, anne, babadan başka diğer aile bireylerine de çocukların gelişim süreçlerinde ne kadar ihtiyaçları olduğu gösterilmiştir. Caillou'nun gelişmesinde sadece anne baba ve diğer aile fertlerinin değil komşularının da katkısı sağlanmıştır.

Caillou hikâyeleri güncel hayatın gerçeklerini ele almadan çocukların ihtiyaçlarının evrensel yanını imtiyazlı kılarak anlatmaktadır. Caillou çocukların kendi öz saygılarını güvenlerini ve bağımsız hareket edebilmelerini geliştirerek büyümelerine yardım ediyor. Caillou kitapları aileleri, ebeveynleri, eğitimcileri ve çocuk bakıcılarını da içine alan geniş bir kitlenin çocuklarla olan iletişimlerine ve çocukların yaşadıkları dünyayla uyumlu bir şekilde büyümelerinde köprü görevi yapmaktadır. Eğer Caillou'nun ailesi bazen nitelikli kişiler olarak veriliyorsa, bu Caillou yaşındaki bir çocuğun onları model olarak taklit edeceği içindir. Bununla birlikte, metinlerde çizilen ideal bir dış dünya da Caillou yaşındaki bir çocuğun beklentisini karşılamaya yöneliktir. Basit resimler ve Caillou'nun dünyasındaki canlı renkler doğal olarak çocukların dikkatini çekiyor ve onları hikâyeye yönlendirerek daha kolay anlamalarını sağlıyor. (www.editions.chouette.com/).

Caillou'nun Ailesi ve Hikâyelerdeki Diğer Karakterterler

Caillou'nun annesinin adı Doris babasının adı da Borisdir. Onlar nazik, anlayışlı çevresiyle uyumlu insanlardır. Caillou'nun anne, babasıyla arasında sevgi ve güvene dayalı bir ilişki kurulmuştur. Caillou maceralarının çoğunda anne, baba yer alır; zira onların çocuklarına ayıracağı yeterince zamanları vardır. Rosie 2 yaşındaki gülümsemesiyle dikkat çeken kız kardeşidir; Caillou onu çok sever ve çoğu zaman onu korur. Anneanne ve büyükbaba Caillou'yu çok severler. Büyükbaba'ya bırakıldığında Caillou onlarla çok güzel vakit geçirir. Birlikte doğayı tanır,lar,

Turkish Studies

International Periodical For the Languages, Literature and History of Turkish or Turkic
Volume 8/10 Fall 2013

çevreyi korumaya büyük özen gösterirler. Büyükbabasının çocukluk anılarını dinlemek ona ayrı bir mutluluk verir. Bununla birlikte, aile içerisinde anne, babadan başka anneanne ve büyükbaba da çocuğun sosyal gelişiminde ve yeni davranışlar kazanmasında nasıl etkin bir rol oynadıkları gösteriliyor. Clémentine, LéoCaillou'nunana okulu arkadaşlarıdır. LéoCaillou'dan daha atak gözü pek bir çocuktur. Sarah 7 yaşında Caillou'nun bir başka arkadaşıdır. Sarah Caillou'ya göre daha serbestir. GilbertCaillou'nun kedisinin adıdır. O sürekli Caillou'nun peşinde gezer ve saklandığı yerlerde bazen onu ele verir. Tedy de onun kahverengi ayı oyuncağıdır. Küçük gemisi ve yeşil dinazoru da Caillou'nun elinden düşürmediği diğer oyuncaklarıdır.

Caillou Çizgi Filmlerini Çocuklar Niçin Çok Seviyorlar?

Caillou çizgi filmleri süper kahramanların olduğu fantastik maceralarla bezenmiş çizgi filmlerin dışında hayatın içerisinde her çocuğun yaşaması muhtemel olaylar göz önünde bulundurulmuş hazırlanmıştır. Caillou maceralarını sevimli kılan en önemli unsur anlatılan olayların büyüklerin bakış açısından değil Caillou'nun baktığı pencereden ele alınmış olmasıdır. Hayatta çocukların da büyükler gibi zor dönemlerden geçtiğini düşünürsek Caillou'nun maceraları çocukların iç dünyalarını, değişik duygularını ve bazen de çelişkilerini dile getirmede bir aracı konumundadır. Bu açıdan bakıldığında Caillou'daki maceralar çocuğun gelişme aşamasında görülen tipik sorunları ve çatışmaları ele almaktadır. Bu olaylar çocukları Caillou ile özdeşleştirerek ailelere bunları iyi bir mizaçla ele almayı telkin ediyor. Zira, birçok anne, baba kendi ailesinde Caillou maceralarında geçen benzer sorunlarla karşılaşmaktadırlar.

Çizgi film başlamadan önce görüntüye gelen bir anneanne iki torununa Caillou hikâyelerinden birini seçerek anlatmaya başlıyor. Caillou maceralarını seyrederken çocuklar bu dış sesi sık sık duyarlar. Cailloudaki olaylar genellikle Caillounun etrafında gelişir ve diğer karakterlerin ona eşlik etmesiyle şekillenir. Her hikâyede Caillou bir sorunla karşılaşır ve bu sorunun çözüm aşamaları başka olayları da beraberinde getirir. Çocuklar Caillou'yu seyrederken buradaki güncel hayatın akışı içerisinde kendilerini bulurlar. Çünkü Caillou annesiyle okula gidiyor, arkadaşlarıyla oynuyor, dedesiyle alışveriş yapıyor, küçük kız kardeşine ağbeylik yapıyor, annesine ev işlerinde yardım ediyor; kısıacı Caillou sıradan günlük işler yapıyor. Çocuklarında sevdiği de zaten bu sıradan olaylar içerisinde geçen zevkli sahnelerdir. Caillou okula gidiyor, Caillousokakata, Caillou kurtarıcı, Caillou plajda, Caillou diş doktoruna gidiyor gibi konularda geçen olaylar çocukların eğlenirken öğreneceği şekilde hazırlanmış. Caillou'nun bu olaylara bakışı duyguları, düşünceleri onların akışı içerisinde ön plana çıkarılmıştır.

Caillou'nun anne ve babası'nın ailelere verdiği mesaj çocuklarının bir sorunla karşılaştığında bu sorunu çözmek yerine sorunun birlikte nasıl çözülebileceğidir. Caillou hikâyelerinin çoğunda anne ve babasının Caillou'ya sorumluluklar verildiğini görürüz. Kız kardeşi Rosie doğduğunda Caillou babasıyla birlikte onun bakımını yapar. Rosie 2 yaşına geldiğinde ona ağbeylik yapması gerektiği anlatılır bazen de kız kardeşi ona emanet edilir. Yine dağıtılan oyuncakların toplanmasında anne bunların toplanıp yerine konmadığı takdirde tekrar bulunamayacağını, yürürken odasında kendisini nasıl rahatsız edebileceğini gösterir. Banyo yapmak istemeyen çocuklara Caillou'daki gibi oyunlarla banyo yapma alışkanlığı kazandırılabilir. Caillou maceralarında anne ve baba, çocukları bir şeyleri kırdığında, döktüğünde ya da yaramazlık yaptığında hiç kızmadıkları görülür. Güncel hayatta bunun böyle olmadığı düşünülebilir. Fakat çocuk eğitiminin uzun ve sabır gerektiren bir süreç olduğunu, çocuklara olumlu davranış kazandırmanın zaman alacağını ailelerin unutmaması gerekir. Caillou'da verilmek istenen mesaj da çocuğa olumlu davranış değişiklikleri kazandırabilmek için ailelerin ona sevgi ve sabırla yaklaşmalarını bilmeleridir. Ayrıca ailelerin çocuklarını büyüdükten sonra değil büyürken eğitebilecekleri vurgulanıyor. Seyrettiğimiz çizgi film kahramanı Caillou belki de bu yüzden artık büyümüyor. Hikâyelerde anne babasıyla, diğer aile bireyleriyle, komşularıyla sadece konuşan bir

Turkish Studies

International Periodical For the Languages, Literature and History of Turkish or Turkic
Volume 8/ 10 Fall 2013

Caillou değil, olayları sorgulayan, merak eden bir çocuğa rastlıyoruz. Bu yüzden Caillou serisini seyreden çocuklar da aynı şekilde aileleriyle paylaşımı öğrenen, çevresiyle iletişim kurmak isteyen, sorgulayan, çocuklar olabileceklerdir.

Çizgi Animasyon Serisi Pepee Nasıl Doğdu?

Pepee 3-6 yaş arası çocuklara hitap eden basit çizgilerle çizilmiş kendinden önceki çizgi animasyonlardan esinlenilmiş çok beğenilen ve prim yapan ilk yerli çizgi film olarak kabul edilmektedir. İtalyan yapımı Pocoya'ya çok benzeyen Pepee'nin taklit olduğu söylene de çocuklar onu çok seviyorlar. Çünkü onları ilgilendiren şey Pepee'yi seyrederken yeni oyunlar yeni bilgiler öğreniyor ve eğleniyor olmalarıdır. Pepee tanınmış sanatçı Kıracı'nın eşi Ayşe Şule Bilgiç'in tasarladığı ve Düşyeri Çizgi Film Stüdyosunda uzman yapımcı ekipler eşliğinde üretilmiş bir çizgi animasyon filmidir. 2008 de altyapı çalışmaları biten Pepee 2009 da ilk olarak TRT Çocuk da yayınlanarak çocukların beğenisine sunuldu. Kısa sürede beğenilen ve çocukların severek izledikleri çizgi filmlerden biri oldu. Ayşe Şule Bilgiç kendisi ile yapılan bir röportajda Pepee projesinden şöyle bahsediyor: "Çocuk psikolojisi özel ilgi alanlarımdan biridir oldum olası. Çocuk gelişimi, beyinin yaşlara göre fiziksel ve psikolojik değişimi inanılmaz ilgimi çekmiştir. Her fırsatta tezler okur, pedagojik dünyayı takip ederdim. Bu çocuk odaklı bir çizgi film yapımına karar verdiğimde kolumdaki altın bilezik oldu. Yaş grubu olarak en çok hâkim olduğum, algısını ilgisini en iyi bildiğim yaş grubu ile başlamak istedim. Bu yüzden okul öncesi çocuklara hitap eden bir karakter ve konsept yaratmak için kolları sıvadım. Bu yaş grubunun en önemli özelliği detay algısının olmamasıdır. 3-4 yaşlarındaki bir çocuğa istediğiniz kadar detaylı mekanlar, karakterler yapın, bir büyükte yaratılan etkiyi alamazsınız, hatta bu detaylar çocuk için **karmaşıklık ve bilinmezlik** yaratacağı için işe karşı olumsuz bir tavır takınmasına sebep olur. Bu yüzden mümkün olduğu kadar az obje ile mekanları ve basit yuvarlak bir kafa, bir çocuğun çizebileceği zeytin gözler, ağız ile karakteri mümkün olan en basit hali ile tasarladık. Senaryolar da tamamen yaş grubumuzun özelliklerine hitap edecek şekilde ve yerel öğelerden beslenerek oluşturuldu"(Kurt,2011).

Pepee Türk kültüründen yola çıkarak ele aldığı konularla ve özellikle de folklorik temalarıyla çocukların beğenisini kazanıyor. Çocuklar onu seyrederken yabancı olmadıkları konularla kendi milli değerleriyle harmanlanmış olaylarla karşılaşılıyorlar. Milli bir çizgi film kahramanı olarak kabul edilen mavi şapkalı, nazar boncuklu, halay çeken pekmezden ve süttan asla vazgeçmeyen bu çocuk kahramanın isminin Pepee olması akıllara bu ismin yabancı olup olmadığı sorusunu getiriyor. Bilgiç bu konuda bizi şöyle aydınlatıyor: "Pepe yüzyıllardır Anadolu'da güzel Türkçemizde konuşma zorluğu çeken insanlara takılan bir sıfattır. Pepe Ahmet, Pepe Ali'lerimiz vardır. Ama bizim ilk aklımıza gelen elin İspanyol "Pepe"si oluyor ne acı. Burada seyirciden tek bir şey için af dileyebilirim o da sondaki fazladan "e" harfi. Bu ise tamamen teknik olarak marka ayrıştırması yapabilmek ve uzatma efekti ile konulmuş bir fazladan "e"dir. O fazladan "e" olmasa yine bizim Anadolu'muzun "Pepe"si büyük şehirlerde kimsenin aklına gelmeyecekti eminim. Yani Pepee yüzde 100 Türkçe bir isimdir" (Karabudak,2011).

Pepee'yi izleyen çocukların yerli motifleri içerdiği için ondan etkilenmeleri yeni davranışlar edinmeleri doğaldır. Ancak Pepee'nin hitap ettiği 3-6 yaş gurubu çocukların hızlı değişim yaşadıkları gördüğü olayları ve sevdiği kişileri genellikle taklit ettikleri göz önüne alındığında Pepee'nin yapımcılarının daha dikkatli ve titiz çalışmaları gerekmektedir. İletişimci ve oyuncu Ayşe Şule Bilgiç, *Her Şey Çocuklar İçin* serisinin hazırlayan Pediatri Nörolog Prof. Dr. Sabiha Paktuna ve diğer eğitimci ve uzman çizer kadronun Pepee'yi yerli bir yapım olarak ortaya koymaları Türk çizgi film sektörü için büyük bir kazançtır. Çizgi filmlerdeki yüksek maliyet den dolayı dışa bağımlılığımız, ekranlardaki yabancı çizgi filmlerin çokluğu çocukların yabancı kültür etkisinde gelişme ve büyümesine kapı aralamaktadır. Bilgiç aynı röportajında Türkiye'de çizgi film

Turkish Studies

International Periodical For the Languages, Literature and History of Turkish or Turkic
Volume 8/10 Fall 2013

maliyetlerinin yüksekliğine değinerek Pepee'nin başarısına şöyle vurgu yapıyor: "Türkiye'de bir çizgi film maliyeti oldukça yüksek. Henüz yabancı işler ile ekonomik anlamda mücadele edebileceğimiz bir platformda değiliz. Bizim son dört senemiz, "dünya standartlarında" iş üretebilmeyi öğrenme, o düzeni kurma yani "çizgi film yapım"ını kendi şartlarımız ile keşfedebilmek ile geçti. Şimdi yeni yeni maliyet çalışmalarına odaklanıyoruz. Şu an Dünya devi çizgi film şirketleri 10 dakikalık bir çizgi filmin bölümünü 500 \$ civarında kanallara satışını yapıyorken biz aynı kalite ve aynı uzunluktaki yalnızca bir bölümü 150 bin dolara üretebiliyoruz. Bu da rekabet gücümüzün hiç olmadığını gösteriyor. Bu anlamda TRT Çocuk çizgi filmin cankurtaranlığını üstlenmiş durumda."

Pepee'yi Çocuklar Niçin Çok Seviyorlar?

TRT Çocuk kanalının en çok seyredilen çizgi animasyon karakteri Pepee çocukların beğenisine ilk sunulduğunda yabancı çizgi filmler karşısında kendine bir yer bulabileceği ve bu kadar beğenileceği hiç tahmin edilememişti. Şimdiye kadar yapılan çizgi animasyonlar arasında Keloğlanı saymazsak, Biz ikimiz, Afacan ve Yedi Kafadar, Nane ile Limon gibi yerli çizgi animasyon filmleri ve diğerleri içerisinde Pepee kadar ses getiren, adeta tiryakisi olunan hiçbir yerli yapım olmamıştı. Yabancı çizgi filmlerin birçoğunun çocuklar için şiddet, cinsellik ve bilinçaltı mesajlar içerdiğini düşünürsek, Pepee aileler için kendisine güvenilen ve çocuklarını rahat emanet edebilecekleri bir çizgi film olarak ortaya çıkıyor.

2011-12 yılında Ankara il merkez ilköğretim okulları 1-4 sınıflarda yapılan çok izlenen çizgi filmler adlı bir anket çalışmasının sonuçları öğrencilerin Pepee'yi ikinci çok sevilen çizgi film olarak göstermektedir. Katılımcıların çizgi film izleme yelpazesi çok geniş olmasına rağmen en çok izlenen çizgi film sayısı 10'u geçmemektedir. Bu yüzden oranlar değil izlenme durumlarına bakılarak durum değerlendirildiğinde en çok takip edilen tematik çocuk kanalları TRT Çocuk, Yumurcak TV, Planet Çocuk, Minika Çocuk, Disney XD, KaramelTV ,Maxi TV, D Çocuk, CNBC-e'nin Nickelodeon Kuşağı..."(Vahit ve Çetinkaya,2002:323).

Müzikleri ünlü şarkıcı Kıraç tarafından hazırlanan Pepee 3-6 yaşındaki bir çocuğun ilginç maceralarının çocuksu duygu ve düşüncelerle harmanlanarak verildiği bir çizgi animasyon olarak karşımıza çıkmaktadır. Pepee'nin üzülmesi esnasındaki ki fon müziğin acıklı havası, neşeliyken halay çekmesi, halakızı Şilay'ın ona eşlik etmesi, İki ekmek aldım şarkısında küçük büyük kavramının şarkıyla öğretmesi şüphesiz çocukların hoşuna giden unsurlardır. Ailelerin çocuklarına vermek istediği davranış değişikliklerini Pepee aracılığıyla çocuklar daha kolay öğreniyorlar. Pepee'nin kardeşi 'Bebe'nin doğumu' adlı çizgi filmde Bebe kendi kendine konuşurken dış ses de ona katılarak yavaş yavaş büyüdüğünü artık tuvalet alışkanlığı kazanmanın zamanı geldiğini hatırlatır. Pepee'nin de ona doğum günü hediyesi olarak yaptığı şarkıyla bu iş sorun olmaktan çıkar eğlenceye dönüşür. Pepee'nin Zürafası Zulu'nun doğum gününde zürafaların hep beraber halay

Turkish Studies

International Periodical For the Languages, Literature and History of Turkish or Turkic
Volume 8/10 Fall 2013

çekmeleri Pepee'nin davul çalması Zulu'yu çok duygulandırır. Pepee'de neşeli anlar yaşanırken ani duygusal anlarda yaşanabilmektedir. Bazı çizgi filmlerinde daha da dramatik çocukları ağlatacak sahnelerde yer almaktadır. Pepee üzüyor da müziğin çok acıklı adeta ağlamalıklı bir sesle söylenmesi Pepee'nin düşüp dizini acıtmasının adeta önüne geçmiş. Buda çocukların yere düştüklerinde veya küçük bir darbeye daha da hassaslaşacağını göstermektedir.

Pepee birçok hikâyesinde marifetli bir çocuk olarak sunulmuş sevenlerine. “Her ne kadar Pepee, en yakın arkadaşı Şila ile ne oynayacağına dair bir dizi kararsızlık yaşasa da, zürafa Zulu'dan oyun havası öğrenip dedesine sürpriz yapmayı çok seviyor. Trakya Karşılması, Ankara Hüdayda, Bingöl ve Diyarbakır Halayı ve tabii ki Ege yöresinden Zeybek, Pepee'nin halk dansı dağarcığından küçük bir kuple. Bu arada hem büyük hem küçük ekmek alabiliyor, banyo yapabiliyor, bazen de ‘karatecilik’ ve ‘golcülük’ oynayabiliyor. Çizgi dizinin revaçta olduğu şu günlerde, Pepee boyama kitaplarının, peluş oyuncaklarının ve tabii ki korsan ürünlerinin çıkmaması düşünülemez bile. Artık her köşe başında rahatlıkla elde edilebilecek Pepee ürünleri göze çarpıyor. Bu arada 30. İstanbul Kitap Fuarı'nda en çok ilgi gören çocuk kitapları arasında Pepee hikâyeleri ipi göğsüslüyor”(Gültekin,2011).

Pepee'ye Eşlik Eden Diğer Çizgi Karakterler

Pepee ilk bölümünde çocukların karşısına gönderde asılı bir Türk bayrağıyla görüntüye gelerek çocuklara bayrak sevgisi vermeyi amaçlıyor. Direktten inmesiyle bisikletine binen Pepee hızlı bir koşuşturmacayla arkadaşlarını yaramazlıklar yaparak ziyaret ediyor. Pepee'nin ilk bölümlerinde hayvanlarla olan maceraları anlatılmaktadır. Bununla birlikte çocukların beğenisi dikkate alınarak diğer şahıslara da sonraki bölümlerde yer verilmiştir. İlk bölümlerde Pepee'nin teyzesinin kızı Şila, Zulu adında bir zürafa, Köpüş adlı köpeği ve Şuşu adında bir dış ses de Pepee'nin karşılaştığı sorunlarda açıklayıcı ve yönlendirici bilgiler veren karakterler olarak yer almaktadırlar. Daha sonraki bölümlerde diğer aile bireylerine yer verilerek geleneksel aile tipine gönderme yapılmaktadır. Pepee'nin ailesi de Baba, Anne, Nene, Dede, Teyze, Enişte ve kardeşi Bebe gibi şahıslardan oluşmaktadır. “Pepee'nin günlük kıyafetinin rengi daima mavi, Şila'nın pembe, Bebe'nin ise kırmızı veya pembedir. Pepee sürekli pantolon, Şila ise elbise/etek ile karşımıza çıkmaktadır. Anne bir etek ve üzerine bir bluz; baba ise pantolon, gömlek giymekte ve kravat takmakta yani günlük yaşamda sıkça kullanılan kıyafetlerle karşımıza çıkmaktadır. Dede bıyığı ve yeleği ile alışık olunan bir ‘tonton dede’; nene ise başörtüsü, gözlüğü, elbisesi ve elbisesinin içine giydiği fanila ile ‘tonton teyze’ algısını yansıtmaktadır. Nene pazara çıktığında elinde pazar arabası taşımaktadır” (Türkmen,2012:148). Aile bireylerinden başka maymun, kurbağa, inek, Zürafa gibi hayvanlara da bazı bölümlerde rastlanmaktadır. Dış mekanların görüntüsünde de fazla çeşitliliğe başvurulmayarak dikkatler Pepee'ye çekilmek istenmiştir.

Turkish Studies

International Periodical For the Languages, Literature and History of Turkish or Turkic
Volume 8/10 Fall 2013

Pepee de Gizli Tehlike Var Mı?

Pepee çocuklara aile sevgisi, paylaşım, yardımlaşma gibi diğer çizgi filmlerde görebileceğimiz olumlu davranışları kazandırmanın yanında özellikle kültürel değerlerin öğretilmesiyle öne çıkmaktadır. Küçük kardeş Bebe'nin Pepee'yle sık sık oyunlar oynaması, onunla birçok şeyi paylaşması, dedesinin ders verici konuşmaları, dış sesin Pepee'ye bilmediği şeylerde yardım etmesi, çocuklara olumlu davranışların müzik eşliğinde öğretilmesi, çocukların ihtiyaçları olan şeyleri orada görmeleri açısından Pepee olumlu bir tablo sergilemektedir. Pepee çizgi filmindeki bazı bölümlerde kültürel değerleri geliştirici folklorik görselliklere olduğu kadar sözel iletilere de yer verilmiştir.

Bunlardan 7. bölümde Pepee ve Şila dışladıkları Zulu'dan özür dilemektedirler. 8. bölümde ise Şuşu Pepee'ye "Seni Üzmek istemem ama yalan da söyleyemem" demektedir. Diğer dört bölümde ise Şuşu'nun Pepee'ye nasihatleri yer almaktadır. Bunlardan 39. bölümde Şuşu "Ne demiş atalarımız: Birlikten kuvvet doğar" diyerek Pepee ile Zulu'yu birlikte hareket etmeye davet etmekte, 40. bölümde ise "yalan söylemenin ne kadar kötü bir şey olduğunu biliyorsun" diyerek Pepee'yi uarmaktadır. Şuşu'nun bazı nasihatleri ise Pepee'yi ve izleyicileri uygun olmayan niyet ve davranışlara da yöneltebilmektedir. Örneğin 12. bölümde Şuşu, "Pepee keşke onların balonuna binmesine izin verseydin. Sen de şimdi onların balonlarına binebilirdin. Sen bencillik edip balonu arkadaşlarıyla paylaşmadın. Oysa paylaşmak çok güzel bir şeydir." demektedir. Burada bencilliğin kötü bir şey olduğunu ifade etse de paylaşmadaki niyeti menfaat temeline bağlamaktadır. Yani salt iyilik için değil bir gün başkalarına muhtaç olunabilir düşüncesiyle ve karşılık bekleyerek iyilik yapma niyeti ön plana çıkarılmaktadır (Yorulmaz,2013:445).

Pepee'nin bazı bölümlerinde olumlu davranışların yanında sözel ve fiziksel şiddete de başvurulmaktadır. Pepee daha ilk bölümde sürdüğü motosikletle etrafına zarar vermekte, bisikletine sen çok yavaşsın diyerek vurmakta, yine arkadaşlarını uyandırırken onlara karşı rahatsız edici tavırlar takınmaktadır. Pepee sözel ve fiziksel şiddete başvurduğu gibi bazı bölümlerde psikolojik şiddete de başvurmaktadır. "Bunlardan 7. bölümde Şila ve Pepee Zulu'yu oyundan dışlamaktadırlar. 12. bölümde de Pepee, Şila ve Zulu'ya balonunu vermeyerek onları oyundan dışlamaktadır. 17. bölümde Pepee, kardeşi bebenin yürüyüşünü taklit ederek onunla alay etmekte, "Bebe beni yakalayamaz" diyerek etrafında dönüp ve ona nanik yapmaktadır. Ayrıca bebeyi "Çok yaramaz hem de yürüyemiyor" diyerek küçükmektedir. Dedesi haydi yeni bir oyun oynayalım diyerek bebeyi sevindirince Pepee "sen küçüksün oynayamazsın" diyerek kardeşini oyundan dışlamaktadır. Pepee, 18. bölümde Şila'nın etrafında dolanıp "Zeybek oynamayı unuttu" diyerek alay etmekte, 19. bölümde ise dedesinin balonu ile uçarken kuşlara nanik yapmaktadır "(2013:445).

Yukarda belirtilen olumsuzlukları saymazsak, Pepee'yi diğer çizgi filmlerle karşılaştırdığımızda çocuklara bilinçaltı mesajlar veren, cinsellik taşıyan, onları olumsuz etkileyebilecek unsurlara pek rastlanmamaktadır. Aksine kültürel değerlerimizi ön plana çıkararak çocuklara bazı değerleri eğlendirerek öğretmesi bakımından faydalı görmekteyiz.

Sonuç ve Öneriler

Televizyon, bilgisayar, cep telefonu ve internetin insan hayatının her safhasını etkilediği herkes tarafından kabul edilen bir gerçektir. Tüm bu teknolojik icatlar bireylerin dünyaya açılmasında, bilgi düzeylerini artırmada, kültürler arası etkileşiminde, farklı her türlü alandaki bilgiye erişimde görsel bir köprü görevi görmektedirler. Söz konusu teknoloji ürünleri içerisinde çocuğun küçük yaşlarda tanıştığı iletişim aracı ise televizyondur. Televizyonda çocuklara hitap eden kanalların çoğalması, reklamların büyüleyici görüntüleri büyükler kadar onları da tüketim toplumunun içine çekmektedir. Çocuk kanallarında yayınları ağırlıklı olarak çizgi filmler ve tanıtım kuşakları oluşturmaktadır. Zira, çizgi filmler çocukların en çok sevdikleri ve seyredirken de çok

Turkish Studies

International Periodical For the Languages, Literature and History of Turkish or Turkic
Volume 8/ 10 Fall 2013

eğlendikleri yayınlarıdır. İyi hazırlanmış çizgi filmler çocuğun sosyalleşmesine ve olumlu davranışlar kazanabilmesine katkıda bulunacağı gibi pedagojik açıdan pek değeri olmayan çizgi filmlerde çocuğun gelişimini olumsuz etkileyebilir. Bu yüzden seyredilecek filmlerin seçiminde ailelerin çocuklara rehberlik etmeleri onlar için yaşlarına göre seçim yapmaları, ara sıra çizgi filmleri birlikte izlemeleri gerekir. Şiddet içeren, sihirli, büyülü macera çizgi filmlerden mümkün olduğunca çocuklar uzak tutulmalı. Çizgi filmlerin bir kültür aktarım aracı olduğunu düşünürsek yazılı vermekte zorlandığımız kültürel değerlerimizi, yerli çizgi film çalışmalarına ağırlık vererek onlar aracılığıyla gelecek nesillerimize kolayca aktarabiliriz. Çizgi filmlerin çocuğun gelişmesine ve eğitim sürecine katkılarını şöyle sıralayabiliriz:

-Çocukların daha erken yaşta kavrama ve öğrenmesine katkı sağlar.

-Çocukların sadece duygu ve düşünce dünyasını değil aynı zaman estetik zevkini de geliştirir.

-Hayata bakış açılarını zenginleştirir, evrensel ve milli değerleri eğlenerek öğrenmelerine katkı sağlar.

-Dilsel ve bilişsel becerilerini geliştirir ve onları düşünme ve karşılaştırma yapmaya yöneltir.

-Çocukların iyilik yardımseverlik gibi bazı olumlu davranışları taklit ederek öğrenmelerine sağlar.

-Çizgi filmlerdeki görselliğin ve işitmenin devreye girmesiyle çocuklarda öğrenme daha etkin hale gelir, bununla birlikte çizgi film kahramanlarının çizgi romana uyarlanmasıyla çocuklara daha çabuk okuma alışkanlığı kazandırılabilir.

Çocukları çizgi filmlerin olumsuz etkilerinden korumak için dikkat edilecek hususları da şöyle sıralayabiliriz:

-Çocukların seyredeceği filmler yaşlarına, ilgi ve beklentilerine uygun seçilmelidirler.

-Çizgi filmin içeriği aile sevgisi, doğayı ve hayvanları tanıma, yardım severlik, iyilik, doğruluk, barış ve hoşgörü gibi eğitici ve faydalı konulardan seçilmelidir.

-Özellikle yabancı çizgi film kahramanlarının konuşmaları, davranışları ve ilişkileri milli, manevi ve toplumsal değerlerle ters düşmemelidir.

-Çocukların taklit yoluyla öğrendiği davranışları uygulayacağını göz önünde bulundurularak saldırganca tutum ve şiddet öğeleri içeren çizgi filmler seyrettilmemelidir.

-Çizgi filmler çocuk yaramazlık yaptığında onu susturmak için başvurulmuş çocuk bakıcısı olarak düşünülmemeli ve çocuğun çizgi film seyretme saati olmalıdır.

-Çocukların okul öncesi çok sık çizgi film seyretmeleri okuldaki başarısını olumsuz etkilemektedir, zira seyrettiği çizgi filmler sayesinde yaşının üstünde bilgilerle donanacaktır.

-Çocuklar çizgi film kahramanlarını kendilerine model olarak aldıklarından kahramanın konuşması, davranışları çocuklara olumsuz etki yapmamalıdır.

-Farklı kanallarda fazla çizgi film seyretmek çocuğu hareketsiz bırakarak onun psikolojisini ve fiziksel gelişimini olumsuz yönde etkileyebilir.

-Yabancı çizgi filmlerin çevirisi yapılırken çocuklarda toplumsal ve kültürel yozlaşmalara neden olabilecek kavramlardan sakınılmalıdır.

Turkish Studies

International Periodical For the Languages, Literature and History of Turkish or Turkic
Volume 8/10 Fall 2013

-Çocuklara yönelik tüketim maddelerinde özellikle gıda ürünlerinde ambalajların üzerindeki çizgi film kahramanlarının resimleri çocuklarda uyarıcı bir etki yapacağından ürünler yetkililerce sık sık kontrol edilmeli ve aileler bu konuda bilinçli davranmalıdırlar.

KAYNAKÇA

- AUBİN, Anne Marie.(2012) *Livresixansapres le scandale de Caillou*,12 aout, -7 Şubat 2013 tarihinde www.journalmobiles.com/culture adresinden erişildi.
- BAŞKAN, Özcan, (1988).Bildirişim,Altın Kitaplar,1. Basım,İstanbul.
- BEVİLLARD, Sandra.(1998). *ComprendrelesJeunes*,Evo, Bruxelles.
- CESUR, Sevim. PAKER Oya.(2007).*Televizyon ve Çocuk: Çocukların TV Programlarına ilişkin Tercihleri*, Elektronik Sosyal Bilimler Dergisi, ISSN:1304-0278 Kış,C.6 S.19.
- EARGED.(2008).*Öğrencilerin Televizyon izleme Alışkanlıkları*,MEB Eğitim Araştırma ve Geliştirme Dairesi Başkanlığı, Ankara.
- GÜLTEKİN, Alp Buğra Bahadır. <http://www.radikal.com.tr/Radikal.aspx>, adresinden 8 Şubat 2013 tarihinde erişildi.
- HENRIOT, Jean-Jacques,(1982).*L'enfant, l'image et lesmédia*,Editionsdt,France.
- HOTYAT, F. (1972).*Cours de Psychologie de l'enfant et de l'adolescent*,Nathan,Paris.
- İLHAN, Vahit. ÇETİNKAYA Çetin.(2013).*İlkokul Öğrencilerinin Tematik Çocuk Kanallarındaki Çizgi Filmleri İzleme Alışkanlıkları*,Journal of Research in EducationandTeaching, Şubat-Cilt:2 Sayı:1 Makale No:34
- KURT, Yıldız.(2013, 23 Ekim).*Pepee'nin yapımcısı Ayşe Şule Bilgiç ile Pepee hakkında konuştuk*, 10 Ocak 2013 tarihinde <http://www.AdamOlacakMinik.com> - Okul Öncesi Eğitimi adresinden erişildi.
- ROUX, FrédériqueAuthie.(2001). *La pratique de MadameDolto*, (tiréRevue Spiral), 9 Nisan 2013 tarihinde www.nasio.fr/pratiquedolto.html,interview,adresinden erişildi.
- SELÇUK, Ziya. (2010). *Eğitim Psikolojisi*, Nobel, 18. Baskı, Ankara.
- SEVER, Sedat.(2012). *Çocuklar için Seçilecek Kitaplar Hangi Özellikleri Taşımalıdır*, Eğitimci Öğretmen Dergisi, sayı:16, Ankara.
- TÜRKMEN, Nilgün.(2012). *Çizgi Filmlerin Kültür aktarımındaki Rolü ve Pepe*, Cumhuriyet Üniversitesi, Sosyal Bilimler Dergisi, Aralık- Cilt: 36, Sayı: 2.
- YORULMAZ, Bilal(2013). *Pepee Çizgi Filminin Din ve Değerler Eğitimi Açısından Değerlendirilmesi*, Uluslararası Sosyal Araştırmalar Dergisi, Kış, Cilt,6,Sayı,24.
- www.editions.chouette.com/tout-sur-caillou
- <http://www.haber7.com/televizyon/haber/787115-pepeenin-annesi-pepeeyi-anlattı>,Deniz Karabudak'ın röportajı.

Turkish Studies

International Periodical For the Languages, Literature and History of Turkish or Turkic
Volume 8/ 10 Fall 2013

